

ความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติตามการรับรู้ของพยาบาลในการช่วยเหลือและสร้างเสริมสุขภาพของญาติผู้ดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรัง

สุมิตรา ชูแก้ว* พย.ม. (การพยาบาลผู้ใหญ่)

ยุพาพิน ศิริโพธิ์งาม** D.S.N. (Adult Health Nursing)

วรรณภา ประไพพานิช*** Ph.D. (Nursing)

บทคัดย่อ: การวิจัยเชิงบรรยายครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและหาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติตามการรับรู้ของพยาบาลในการช่วยเหลือและสร้างเสริมสุขภาพของญาติผู้ดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรัง โดยใช้กรอบแนวความคิดของบลูม ซึ่งผู้วิจัยขออนุญาตหัวหน้าโครงการในการนำข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) บางส่วนจากโครงการวิจัยเรื่อง “วิเคราะห์สถานการณ์การช่วยเหลือผู้ดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรังของพยาบาลที่ทำงานในโรงพยาบาล และศูนย์สุขภาพชุมชนในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล” กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 83 คน เป็นพยาบาลที่ให้การดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรังและครอบครัวมาแล้วอย่างน้อย 1 ปี เก็บข้อมูลโดยใช้เครื่องมือ 4 ชุด ได้แก่ แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล แบบทดสอบความรู้ แบบสอบถามทัศนคติ และแบบสอบถามการปฏิบัติตามการรับรู้ของพยาบาลในการช่วยเหลือและสร้างเสริมสุขภาพของญาติผู้ดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรัง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติบรรยาย และหาความสัมพันธ์ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการวิเคราะห์พบว่า ในการช่วยเหลือและสร้างเสริมสุขภาพของญาติผู้ดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรังของพยาบาลในกลุ่มตัวอย่างมีความรู้อยู่ในระดับมาก ทัศนคติอยู่ในระดับดี และการปฏิบัติตามการรับรู้อยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์พบว่า ทัศนคติมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตามการรับรู้ของพยาบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ความรู้ไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติกับทัศนคติ และการปฏิบัติ เมื่อวิเคราะห์รายข้อ แบบสอบถามทัศนคติ และการปฏิบัติ พบว่า พยาบาลยังต้องปรับทัศนคติด้านการเข้าไปมีส่วนช่วยเหลือญาติผู้ดูแล และครอบครัวของผู้ป่วยโรคเรื้อรังในการจัดการปัญหาของครอบครัว รวมทั้งการประเมินความเข้มแข็งของครอบครัวให้มากขึ้น ส่วนด้านการปฏิบัติพบว่า พยาบาลยังต้องค้นคว้าและอบรมเพิ่มเติม เพื่อประเมินภาวะสุขภาพของญาติผู้ดูแล และให้การช่วยเหลือญาติผู้ดูแลในการจัดการกับความเครียดที่เกิดจากการดูแลให้มากขึ้น รวมทั้งนำผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการช่วยเหลือญาติผู้ดูแล

คำสำคัญ: ความรู้ ทักษะ การปฏิบัติตามการรับรู้ พยาบาล การช่วยเหลือและสร้างเสริมสุขภาพของญาติผู้ดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรัง

*นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลผู้ใหญ่ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล และพยาบาลวิชาชีพชำนาญการ โรงพยาบาลตากสิน กรุงเทพมหานคร

**Corresponding author, รองศาสตราจารย์ โรงเรียนพยาบาลรามาธิบดี คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล
E-mail: yupain.sir@mahidol.ac.th

***อาจารย์ โรงเรียนพยาบาลรามาธิบดี คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล

ความรู้ ทศนคติ และการปฏิบัติตามการรับรู้ของพยาบาลในการช่วยเหลือและสร้างเสริมสุขภาพของญาติ
ผู้ดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรัง

Knowledge, Attitude, and Practice Perceived by Nurses in Helping and Promoting Caregivers' Health

Sumitra Chukaew* *M.N.S. (Adult Nursing)*

Yupapin Sirapo-ngam** *D.S.N. (Adult Health Nursing)*

Wonnapha Prapaipanich*** *Ph.D. (Nursing)*

Abstract: The purposes of this descriptive research were to describe knowledge, attitude, and practice perceived by nurses in helping and promoting caregivers' health, and to examine the relationships among those three variables. Bloom's taxonomy was used as a framework for the study. A purposive sample of 83 nurses who had at least one year experience working with chronically ill patients and their families were included. All sample nurses completed four questionnaires developed for the project: one demographic questionnaire and three separated questionnaires of knowledge, attitude, and practice related to helping and promoting caregivers' health. Statistical analyses used were descriptive statistics and Pearson product moment correlation. Results revealed that the average score of nurses' knowledge, attitude, and practice related to helping and promoting caregivers' health are at a high level of knowledge, a good attitude, and a moderate level of practice. There was a significant relationship between attitude and practice. However, there were no significant relationship between knowledge and attitude, nor between knowledge and practice. When item analysis for the attitude and practice questionnaires was performed, findings suggested that nurses should adjust attitude directed toward helping family of patients with chronic illness and caregivers to manage family problems as well as assess strength of the family. For practice, nurses need more support for assessment of caregiver's health, training and helping caregivers during stress, and also applying research for helping and promoting caregivers' health.

Keywords: Knowledge, Attitude, Perceived practice, Nurses, Helping and promoting caregivers' health

*Master Student, Master of Nursing Science Program (Adult Nursing), Ramathibodi School of Nursing, Faculty of Medicine Ramathibodi Hospital, Mahidol University; Professional Nurse, Taksin Hospital, Bangkok

**Corresponding author, Associate Professor, Ramathibodi School of Nursing, Faculty of Medicine Ramathibodi Hospital, Mahidol University, E-mail: yupapin.sir@mahidol.ac.th

***Lecturer, Ramathibodi School of Nursing, Faculty of Medicine Ramathibodi Hospital, Mahidol University